

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"
Освітня програма	47856 Економіка
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

16.02.2023 р.

Справа № 1461/АС-22

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" у складі:

Ларіонов Станіслав Олександрович – головуючий,

Величко Олександр Петрович,

Чоста Костянтин Сергійович,

Фалько Наталя Миколаївна,

Оксамитна Світлана Миколаївна,

Мацієвський Юрій Володимирович,

Кривенко Ірина Степанівна,

Ігнатюк Анжела Іванівна,

Жарова Любов Валеріївна,

Євтушенко Ірина Володимирівна,

Горошко Олена Ігорівна,

за участі запрошених осіб:

Лук`янова Валентина Вячеславівна – керівник експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	47856
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 11, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

не застосовується

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

не застосовується

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

не застосовується

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Метою ОНП передбачено, що програма готує фахівців з економіки, здатних до "самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності ... з урахуванням специфіки аерокосмічної галузі ...". В блоці "Особливості ОНП" зазначено, що "ексклюзивність програми зумовлена орієнтацією на поєднання фахової підготовки з опануванням сучасного інструментарію економічних досліджень ... на основі оволодіння передовими методиками для складних об'єктів аерокосмічної галузі (аерокосмічна техніка, її виробництво та управління відповідними бізнес-процесами) ... з особливостями використання соціальних та поведінкових наук для високотехнологічних підприємств". Зв'язок між зазначеною в меті та описі програми спрямованістю економічних досліджень на аерокосмічну галузь та високотехнологічні виробництва не простежується ані в змісті освітніх компонентів (встановлено на основі аналізу робочих програми обов'язкових ОК), ані в тематиці дисертацій (зазначено у звіті ЕГ). ГЕР також звертає увагу, що серед обов'язкових ОК лише один (ОК7) обсягом 5 кредитів відповідає предметному полю спеціальності "Економіка", що не є достатнім для формування спеціальних компетентностей та відповідних РН, передбачених стандартом та описом програми. ОК1, ОК2, ОК3, ОК4, ОК5, ОК6 забезпечують формування лише універсальних компетентностей дослідника без урахування специфіки сучасних економічних досліджень, про що свідчить їх зміст та орієнтація на підготовку докторів філософії за широким переліком галузей знань (11-17 галузей знань за різними ОК) Зміст ОК7 "Сучасні економічні теорії" забезпечує часткову відповідність цілям програми щодо сучасного рівня економічної підготовки через обмеження змісту лише двома модулями ("Розвиток методології сучасної економічної теорії", "Розвиток теорії ринку"), відсутність у переліку рекомендованих джерел посилань на результати актуальних досліджень у провідних виданнях, що цитуються у НМБД ГЕР вважає, що формування глибинних знань зі спеціальності лише в межах вибіркової частини ОП є недоліком. Наявність умов для формування блоку спеціальних компетентностей (СК1, СК3, СК5, СК6, СК7) та відповідних РН у звіті ЕГ не підтверджена.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

не застосовується

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

ГЕР підтримує передбачений у межах вибіркової частини ОП обсяг кредитів для дисциплін, що відповідають темі дисертації, проте повністю формалізована вибіркова частина ОП обмежує можливість вільного вибору аспіранта Таким висновок підтверджується також даними анкетування здобувачів, з яких 17% стверджують, що можливість вільного формування індивідуальної траєкторії реалізується частково (<http://surl.li/ejftfs>)

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

не застосовується

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Вступний екзамен (<http://surl.li/elgyk>) складається з питань за трьома розділами – Економіка і підприємництво, Економіка підприємства, Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці. Звертаємо увагу, що питання незбалансовані за рівнем складності та необхідністю деталізації, впливає на рівність умов для вступників. Наприклад: питання 9 та 22 блоку "Економіка і підприємництво" за обсягом матеріалу, що потребує висвітлення; питання 2 блоку "Економіка підприємства" (зовнішнє середовище господарювання підприємств та методи його діагностики) є частиною відповіді на питання 1 (зовнішнє та внутрішнє середовище діяльності підприємства. Макро- та мікросередовище. Вплив природних, демографічних, науково-технічних, економічних, екологічних, політичних й міжнародних чинників на діяльність підприємства). Вважаємо, що ЗВО варто збалансувати саме складність питань за кожною частиною, а не вирівнювати складність на рівні компонування білетів, адже це не нівелює різний рівень питань за різними частинами.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

не застосовується

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

не застосовується

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

не застосовується

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Відповідно до відомостей самооцінювання та звіту ЕГ зміст оновлюється регулярно. Проте перелік джерел, рекомендованих до вивчення, наприклад, за ОК1, потребує оновлення з урахуванням рівня програми (підготовка докторів філософії) - відсутні посилання на актуальні статті у провідних профільних виданнях, зокрема міжнародних.

Також варто конкретизувати рекомендації в розділі «Інформаційні ресурси»: загальне посилання на бібліотеку Університету (ОК3), бібліотеку ім. Вернадського (ОК4) чи конспект лекції (ОК1) не є коректним

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 **Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь**

не застосовується

5.2 **Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)**

не застосовується

5.3 **Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

не застосовується

5.4 **У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності**

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 **Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання**

Серед викладачів, що забезпечують обов'язкову частину програми, лише один (Давидова І.О.) має академічну та професійну підготовку за спеціальністю "Економіка"

6.2 **Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми**

не застосовується

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

ЕГ встановлено недостатній рівень залучення експертів-практиків до викладання

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

не застосовується

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

не застосовується

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

не застосовується

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Відповідно до відомостей самооцінювання та звіту ЕГ, скринька та телефон довіри дозволяють забезпечити попередження в університеті корупційних дій, дискримінаційних проявів та ефективне вирішення конфліктних ситуацій. Водночас за сучасних умов варто передбачити електронний аналог скриньки.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

не застосовується

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В ЗВО культура якості перебуває у процесі становлення. Під час анкетування (<http://surl.li/ejtfjs>) 17% респондентів відповіли, що учасники освітнього процесу частково дотримуються принципів доброчесності.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

У відкритому доступі оприлюднено проєкт ОНП та надано контактні дані для надання пропозицій і зауважень (<http://surl.li/ljrw>). Розділ "Результати обговорення" наразі є пустим. Вважаємо, що розміщення там короткого підсумку результатів попередніх обговорень дозволило б зробити цей процес більш структурованим і ефективним.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На сайті Університету розміщено робочі програми обов'язкових ОК (<http://surl.li/ejoub>) та вибіркових (<http://surl.li/ovgw>), а також локальні документи, що регламентують освітню діяльність. Водночас на сайті відсутня інформація щодо напрямів наукових досліджень керівників, тем дисертацій аспірантів.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Відповідно до звіту ЕГ тематика наукових досліджень здобувачів відповідає науковим інтересам керівників, проте такої інформації у відкритому доступі не надано, до звіту ЕГ не додано. Також, відповідно до звіту ЕГ, жодна з тем наукових досліджень не пов'язана зі специфікою програми та ЗВО - аерокосмічною галуззю.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Забезпечити відповідність заявленій унікальності ОНП (задекларованій меті) у 2023 році

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Забезпечити в межах обов'язкових освітніх компонентів умови для формування спеціальних компетентностей та відповідних результатів навчання, передбачених Стандартом вищої освіти зі спеціальності 051 "Економіка" для третього рівня вищої освіти та описом програми. 2. Забезпечити відповідність ОНП заявленій галузевій спеціалізації за рахунок обов'язкових освітніх компонент та тематики досліджень аспірантів. 3. Вдосконалити систему формування

індивідуальної траєкторії здобувачів та доцільність використання блокової системи з метою забезпечення умов для вільного вибору

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

До початку вступної компанії переглянути питання до вступного іспиту для забезпечення рівних умов для абітурієнтів

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

ГЕР рекомендує при оновленні змісту ОК у 2023-2024 навчальному році - оновити список рекомендованих джерел і доповнити їх статтями з провідних цитованих видань, результатами наукових досліджень за останні 5 років - конкретизувати рекомендації щодо джерел в розділі «Інформаційні ресурси»

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

ГЕР погоджується з ЕГ щодо необхідності формалізації такого виду контролю, як щорічна атестація здобувачів.

Критерій 6. Людські ресурси

Забезпечити системний характер залучення практиків та дослідників-економістів до викладання, зокрема пов'язаних з аерокосмічною галуззю.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Передбачити електронний аналог скриньки довіри у 2023 р.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Планувати системну роботу, спрямовану на дотримання норм академічної доброчесності, зокрема через проведення семінарів для здобувачів або інші заходи

Критерій 9. Прозорість та публічність

Опублікувати на сайті інформацію щодо наукових керівників, їх наукового профілю, тем дисертацій аспірантів. Забезпечити відкритість анотованої інформації щодо результатів попередніх переглядів ОНП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Стимулювати дослідження здобувачів відповідно до цілей ОНП та її галузевого спрямування

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ЛАРІОНОВ СТАНІСЛАВ ОЛЕКСАНДРОВИЧ